

VERKSAMHETSBERÄTTELSENA
FRÅN DE INTERNATIONELLA DELEGATIONER SOM TILLSATTS AV
RIKSDAGENS TALMANSKONFERENS
2022

Helsingfors 2023

Innehåll

VERKSAMHETSBERÄTTELSENA FRÅN DE INTERNATIONELLA DELEGATIONER SOM TILLSATTS AV RIKSDAGENS TALMANSKONFERENS 2022	1
SAMMANFATTNING	2
1 Finlands delegation i Natos parlamentariska församling	4
2 Finlands delegation i Interparlamentariska unionen (IPU).....	4
2.1 IPU-församlingarna.....	5
2.2 Styrande rådets möte.....	9
2.3 Nordiska IPU-möten	9
2.4 Storbritanniens IPU-delegation besökte Helsingfors.....	10
2.5 Studiebesök i Genève	10
3 Finlands delegation i Arktiska parlamentarikerkonferensen.....	10
3.1 Arktiska parlamentarikerkonferensens toppmöte för arktiska delegationer.....	11
3.2 Sammanträden i Arktiska parlamentarikerkonferensens ständiga kommitté (SCPAR)	11
3.3 Sammanträden i Finlands delegation för arktiska frågor.....	12
3.4 Den finländska delegationen för arktiska frågor	13
3.5 Parlamentariskt samarbete om antarktiska frågor.....	13
3.6 Andra händelser	14
4 Finlands delegation i parlamentariska partnerskapsmötet Asien-Europa (ASEP)	14
5 Finlands delegation i den parlamentariska Östersjökonferensen (<i>Baltic Sea Parliamentary Conference</i> , BSPC)	14
5.1 Den parlamentariska Östersjökonferensens (<i>Baltic Sea Parliamentary Conference</i> , BSPC) session.....	14
5.2 Sammanträden i den parlamentariska Östersjökonferensens ständiga kommitté	15
5.3 Arbetsgruppen för klimatförändringar och biologisk mångfald.....	16
5.4 Sammanträden i Finlands delegation i den parlamentariska Östersjökonferensen.....	16
6 Finlands delegation i den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet	16
7 De internationella samarbetsnätverken i riksdagen.....	17
7.1 Riksdagens nätverk för mänskliga rättigheter.....	17
7.2 Riksdagens fredsförmedlingsnätverk.....	18
7.3 Riksdagens globaliseringsgrupp	18

7.4 Det internationella nätverket för unga parlamentariker (<i>International Network for Young Members of Parliament</i>).....	19
--	----

BILAGA: MEDLEMMAR I DELEGATIONERNA VALPERIODEN 2019–2023	20
--	----

SAMMANFATTNING

I början av valperioden utser riksdagens talmanskonferens medlemmarna i sex internationella delegationer. Föreliggande dokument är en sammanställning av verksamhetsberättelserna 2022 för de internationella delegationer som utsetts av talmanskonferensen. I slutet av berättelsen behandlas också kort kärnverksamheten i de internationella nätverken i riksdagen.

Ryssland inledde anfällskrig mot Ukraina den 24 februari 2022 och det färgade under året av sig på debatterna i alla internationella organisationer som nämns i denna berättelse. På kort tid steg stödet för Finlands anslutning till försvarsalliansen Nato kraftigt och den 17 maj 2022 ansökte Finland officiellt om medlemskap i Nato.

En delegation från riksdagen har sedan 1995 deltagit i Natos parlamentariska församlings möten. Under året deltog Finlands Natodelegation i två fysiska möten och dessutom i några distansmöten. Finland stod också värd för ett stort höstmöte med Natoparlamentariker (Rose-Roth-mötet) i Helsingfors. I mötet deltog över 100 representanter från Nato- och partnerländerna.

År 2022 fungerade Interparlamentariska unionen IPU (*Inter-Parliamentary Union*) återigen på normalt sätt efter coronapandemin. Organisationens huvudevenemang under året var församlingarna i Indonesien och Rwanda samt FN-utfrågningen i New York. Det huvudsakliga diskussionstemat vid vår församlingen i Indonesien gällde klimatförändringen. Rysslands anfällskrig mot Ukraina blev som väntat ett brådskande ämne för församlingen. Höstförsamlingen hölls i Rwanda, med jämställdhet som huvudtema. Också vid denna församling diskuterades Rysslands anfällskrig.

De arktiska delegationerna från parlamenten i Finland, Norge, Danmark, Island och Kanada samlades till den arktiska parlamentarikerkonferensen (*Arctic Parliamentary Summit: Nordic and North American Collaboration*) i Nuuk på Grönland i september. Programmet byggdes upp kring tre huvudteman: klimatförändringen, invånarna i den arktiska regionen och ekonomin i den arktiska regionen. Under året sammanträdde den ständiga kommittén två gånger. Konsekvenserna av Rysslands anfällskrig syntes också i det arktiska parlamentariska samarbetet på så sätt att Ryssland från och med februari 2022 inte längre inbjöds att delta i samarbetet.

Parlamentariker, regeringsföreträdare och berörda grupper i Östersjöregionen samlades i Stockholm i juni till den årliga parlamentariska Östersjökonferensen (*Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC*). Rysslands angrepp på Ukraina påverkade Östersjösamarbetet på så sätt att mötet hölls utan de ryska medlemsparlamenten duman, det federala rådet och de lagstiftande organen i nordvästra Ryssland, som redan tidigare hade uteslutits från samarbetet. Konferensen behandlade regionalt samarbete, demokrati och yttrandefrihet, begränsning av klimatförändringens negativa effekter, anpassning till dem och bevarande av den biologiska mångfalden. Dessutom behandlades de demografiska utmaningarna i regionen särskilt i ljuset av kriget i Ukraina. Sessionen avslutades med en allmän debatt och rapportörernas redogörelser om arbetet i Kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (Helcom) och läget inom den integrerade havspolitik. Ständiga kommitténs planerade möte i februari blev inställt på grund av Rysslands anfällskrig mot Ukraina.

Innehållet i berättelsen har tagits fram av sekreterarna Heikki Savola, Teemu Vuosio, Sari Wessman, Mika Laaksonen och Venja Henningsen i respektive delegation.

Helsingfors den 11 april 2023.

Sakkunnig i internationella frågor

Venja Henningsen

1 Finlands delegation i Natos parlamentariska församling

På grund av coronapandemin deltog Finlands Natodelegation under året endast i två fysiska möten och dessutom i några distansmöten. Finland stod också värd för ett stort möte med Natoparlamentariker (Rose-Roth) i Helsingfors i september. I mötet deltog över 100 representanter från Nato- och partnerländerna.

I Finlands Natodelegation ingick 2022 delegationens ordförande Ilkka Kanerva, vice ordförande Mikko Savola samt medlemmarna Mika Kari och Tom Packalén. Efter det att Ilkka Kanerva avled i april valdes Elina Valtonen till ordförande för delegationen.

I september ordnades ett så kallat Rose-Roth-seminarium i Helsingfors. Teman för seminariet var omfattande säkerhetshot, Finlands och Sveriges ansökningar om medlemskap i Nato samt kriget i Ukraina. Vid seminariet konstaterades det att Finland och Sverige uppfyller alla kriterier för medlemskap i Nato, är mogna demokratier och militärt kapabla länder.

Natomötet i maj hölls i Vilnius. Där fördes en livlig diskussion om att Finland och Sverige hade meddelat att de ansöker om medlemskap i Nato. Alla anföranden uttryckte fullt stöd för Finlands och Sveriges Natomedlemskap och förhoppningar om snabb ratificering av medlemskapen. Kriget i Ukraina var ett annat centralt tema på mötet. Vid mötet efterlystes långsiktig hjälp till Ukraina och samordning av hjälpen mellan länderna.

I september hölls ett möte i Madrid. Teman för mötet var bland annat kriget i Ukraina, situationen i Ryssland, klimatförändringen, bekämpningen av informationspåverkan, vapenkontroll och lärdomarna av insatsen i Afghanistan. Enligt deltagarna kommer kriget i Ukraina att ta lång tid, eftersom Ryssland inte visar några tecken på att landet vill delta i fredsförhandlingar. Utöver att stödja Ukraina måste Nato också börja satsa på sitt försvar. Nato rekommenderar att medlemsländerna använder två procent av sin brutonationalprodukt för sitt eget försvar. Endast nio av 30 medlemsstater uppfyller för närvarande denna rekommendation. Det är nödvändigt att alla Natoländer satsar på sina väpnade styrkor, eftersom den säkerhetspolitiska miljön oåterkalleligen har förändrats i en sämre riktning.

2 Finlands delegation i Interparlamentariska unionen (IPU)

År 2022 fungerade Interparlamentariska unionen (*Inter-Parliamentary Union, IPU*) återigen på normalt sätt efter coronapandemin. Pandemins inverkan syntes fortfarande i IPU:s verksamhet i församlingarnas arrangemang för covidtestning och i de nedbantade sidoevenemangen. Organisationens huvudevenemang under 2022 var konferenserna i Indonesien och Rwanda samt FN-utfrågningen i New York. Allt kunde ordnas som fysiska möten.

Årets första IPU-församling hölls den 20–24 mars 2022 i Nusa Dua, Indonesien. Församlingens generaldebatt gällde klimatförändringen och vilken roll parlamenten har i kampen mot den. Rysslands anfallskrig mot Ukraina blev som väntat ett brådskande tema för församlingen, även om också en betydande grupp avstod från att rösta om förslaget. Församlingens ständiga utskott behandlade utbildning och fredsprocesser. Det andra ständiga utskottet för hållbar utveckling, ekonomi och handel antog en resolution om användning av informations- och kommunikationsteknik inom utbildningen. Ordföranden för Finlands delegation Heli Järvinen rapporterade om resolutionen och svarade för utarbetandet av resolutionsförslaget.

Årets andra församling hölls i Kigali, Rwanda den 11–15 oktober 2022. Teman för församlingens generaldebatt var jämställdhet och hur parlamenten med hänsyn till jämställdhetsperspektivet kan styra världen

i en hållbarare och fredligare riktning. Också församlingen i Kigali valde det ryska anfallskriget i Ukraina som brådskande ämne. I likhet med många andra delegationer besökte Finlands delegation Kigalis museum över folkmordet i Rwanda.

I februari deltog ordföranden och vice ordföranden för Finlands delegation i IPU:s årliga FN-utfrågning i New York. Temat för FN-utfrågningen var politiskt stöd och inkluderande lösningar på hur man efter coronapandemin återgår till en hållbar utveckling. Alla nordiska delegationer deltog i ett gemensamt nordiskt besök i Washington DC. Besöket ordnades för andra gången och samordnades av Finland.

I september besökte Storbritanniens IPU-delegation Helsingfors. Den brittiska delegationen är en central aktör i IPU:s 12-plus-grupp, som består av IPU:s västliga demokratier. Tematiken för det tre dagar långa besöket fokuserade på säkerhetspolitik och beredskap.

Vid ingången av 2022 övergick ordförandeskapet i det nordiska IPU-samarbetet från Finland till Island. Island ordnade traditionsenligt två nordiska IPU-möten, ett före varje IPU-församling.

Styrelsen för Finlands IPU-grupp sammanträdde två gånger under året. Gruppen hade årsmöte den 22 juni. Dessutom har de delegationer som deltar i församlingarna sammanträtt för att förbereda församlingarna.

2.1 IPU-församlingarna

Under året sammanträdde Interparlamentariska unionen i två församlingar: vårförsamlingen i Nusa Dua, Indonesien den 20–24 mars och höstförsamlingen i Kigali, Rwanda den 11–15 oktober. Vid församlingarna iaktogs fortfarande stränga säkerhetsåtgärder med anledning av covid. I vårförsamlingen deltog delegationer från 120 medlemsländer. Finlands delegation bestod av ordförande Heli Järvinen, vice ordförande Sebastian Tynkkynen och medlemmarna Merja Kyllönen och Sari Tanus. Vid församlingen i Kigali bestod Finlands delegation av ordförande Heli Järvinen, vice ordförande Sebastian Tynkkynen och medlemmarna Tarja Filatov, Merja Kyllönen och Sari Tanus.

Brådskande ämnen för församlingarna

Församlingen väljer ett brådskande ämne (eng. *Emergency Item*) som lyfter fram de viktigaste aktuella frågorna. När församlingens dagordning upprättas kan medlemsländerna föreslå ett ämne som de anser vara det viktigaste och som kräver brådskande uppmärksamhet. Redan länge har valet av brådskande ämne blivit församlingens mest spektakulära politiska tvistefråga som i huvudsak debatteras mellan demokratiska och auktoritära länder.

Vid årets båda församlingar valdes Rysslands angrepp på Ukraina som ett brådskande ämne. IPU:s verkställande utskott (*Executive Committee*) hade redan tidigare vid sitt möte den 26 februari fördömt Rysslands angrepp mycket tydligt och därför hade Ryssland avstått från att delta i vårförsamlingen i Nusa Dua. Före församlingen hade Ukrainas IPU-delegation lämnat sitt eget skriftliga förslag till brådskande ämne. I förslaget fördömdes Rysslands angrepp på Ukraina bland annat med återopande av brott mot FN-stadgan.

Den ukrainska parlamentsledamoten Lesia Vasylenko presenterade Ukrainas förslag i en direkt videosändning från Ukraina. Hon drog dock tillbaka förslaget efter det att Nya Zeeland lagt fram sitt eget förslag, som också var mycket strängt formulerat och fördömde Rysslands angrepp mot den självständiga ukrainska staten och dess folk. Nya Zeelands förslag pekade bland annat på Rysslands överträdelser av FN-stadgan, FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s säkerhetsråds resolution 1325 och FN:s generalförsamlings resolutioner om Ukraina. Förslaget fäste uppmärksamhet vid Rysslands missilattacker och användningen av artillerield mot civila mål. Där påpekades det också att IPU är en global organisation för nationella parlament som arbetar för fred, demokrati och mänskliga rättigheter.

Det tredje förslaget kom från församlingens värdland Indonesien. Det var avsett som ett kompromissförslag mellan de krigförande parterna och fördömde varken Rysslands eller Ukrainas agerande. Kompromissförslaget låg inte alls i linje med händelseförloppet, och 12-plus-gruppen kunde inte stödja värdlandets förslag i ett läge där den andra parten i kriget tydligt har angripit en självständig stat och gjort sig skyldig till kränkningar av internationell rätt och där den andra parten för ett försvarskrig för att bevara sin självständighet. Förslagen från Nya Zeeland och Indonesien gick till omröstning. Nya Zeelands förslag vann omröstningen och nio länder reserverade sig mot den antagna resolutionen.

I enlighet med församlingens praxis debatterades förslaget om brådskande ämne. Ordföranden för Finlands delegation Heli Järvinen gjorde ett inlägg i ämnet och konstaterade att Rysslands angrepp på Ukraina över en natt kastade om världsordningen för resten av våra liv och att det för Finlands del handlar om landets framtid och finländarnas liv. Hon beskrev hur förändringen känns konkret i närheten av den ryska gränsen i östra Finland. I sitt tal fäste hon också uppmärksamhet vid förmedlingen av tillförlitlig information om kriget: Ryssland döljer sanningen om krigshändelserna för sina egna medborgare, men lyckligtvis sänds det nyheter på ryska i Finland.

Vid församlingen i Kigali framställdes fyra förslag till brådskande ämnen: Chile lade fram ett förslag som fördömde Rysslands angrepp på Ukraina. Pakistan lade fram ett förslag om att inrätta en fond eller en finansieringsmekanism för att stödja de länder som är mest utsatta för konsekvenserna av klimatförändringen. Iraks förslag handlade om att upprätthålla landets territoriella integritet. Ukrainas förslag handlade om att fördöma den olagliga annekteringen av regionerna Cherson, Zaporizjzja, Donetsk och Luhansk till Ryssland och andra krigsförbrytelser som följt på Rysslands anfallskrig.

Chiles företrädare höll ett känslomässigt anförande som beskrev nödläget i Ukraina som offer för Rysslands olagliga och brutala krig. I slutet av sitt anförande önskade Ukrainas företrädare att alla skulle rösta för Chiles förslag, där Rysslands anfallskrig mot Ukraina fördömdes. Följaktligen drog Ukrainas företrädare avslutningsvis tillbaka sitt förslag. Irak drog också tillbaka sitt förslag. Efter föredragningsanförandena röstade man om de två återstående förslagen, eftersom endast ett förslag per församling kan väljas till aktuellt brådskande ämne. Pakistans förslag kan också allmänt understödjas utan att man tar ställning till förslagets genomförbarhet. Men valtekniskt är det mycket viktigt att rösterna koncentreras till det förslag som man hoppas ska bli valt. Vid omröstning om ett brådskande ämne går det också att lägga en negativ röst på ett förslag och därmed försvåra valet av konkurrerande förslag. Chiles förslag fick 706 positiva röster och 130 negativa röster. Pakistans förslag fick å sin sida 645 positiva röster och 433 negativa röster. För att ett förslag ska kunna väljas måste det få minst två tredjedelar av de positiva rösterna.

Temat för generaldebatterna var klimatförändringen och jämställdhetsfrågor

Generaldebatten i Nusa Dua om klimatförändringen och parlamentens roll i kampen mot den fördes under rubriken *Getting to Zero: Mobilizing Parliaments to Act on Climate Change*.

Heli Järvinen höll huvudanförandet i Finlands delegation. I sitt anförande påpekade hon att Finlands klimatneutralitetsmål fram till 2035 är det mest ambitiösa i världen. Hon beskrev hur finska staten bland annat har stött uppvärmningen av hushållen på ett påtagligt sätt genom utsläppsminskningar. I Finland har regeringen redan gjort den största klimatinvesteringen i sin historia när den har kanaliserat cirka en miljard euro av de pengar som den europeiska återhämtningsfonden har anslagit till Finland för den gröna omställningen. Delegationens vice ordförande Sebastian Tynkkynen höll delegationens andra anförande under generaldebatten. Också Tynkkynen nämnde Finlands ambitiösa tidsplan enligt vilken man vill uppnå klimatneutralitet redan 2035, dvs. 15 år tidigare än EU:s mål. Tynkkynen krävde mer effektiva åtgärder av stora förorenare för att minska utsläppen. Tynkkynen fäste i sitt anförande särskild uppmärksamhet vid västländernas skadliga beroende av fossil energi och regeringarna i de länder som säljer fossil energi, såsom Ryssland. Tynkkynen framhöll att när vi försöker bli kvitt fossila energikällor berövar vi

samtidigt sådana regeringar deras starkaste trumfkort och minskar deras möjligheter att utöva utpressning mot den demokratiska världen.

En förklaring antogs utifrån generaldebatten. Där påpekas det att den mellanstatliga klimatpanelen IPCC har påvisat ett evidensbaserat behov av att omedelbart minska utsläppen av växthusgaser för att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader. För att uppnå detta mål krävs klimatneutralitet 2050 och att kolsänkorna efter 2050 överskrider utsläppen. I förklaringen betonades parlamentarikernas ansvar för att Parisavtalet och målen för hållbar utveckling ska nås när internationella avtal förankras i nationell lagstiftning. Enligt förklaringen medför klimatåtgärderna kostnader, men kostnaderna för passivitet är betydligt högre. Vidare står det i förklaringen att en övergång till miljövänlig energi och teknik också skulle medföra många nya arbetstillfällen och ekonomisk utveckling. Förklaringen uppmanar därför till att påskynda den gröna omställningen nu när vi har återhämtat oss från coronapandemin.

Vid generaldebatten under höstförsamlingen i Kigali debatterade delegationsmedlemmar från olika länder hur jämställdhet och genusmedvetenhet i parlamenten bidrar till övergången till en mer hållbar och fredlig värld. Ordföranden för Finlands delegation Heli Järvinen höll ett anförande på spanska och möttes av rungande applåder, särskilt från de spanska och latinamerikanska delegationerna. Heli Järvinen beskrev i sitt tal vilken förändring Finland har genomgått, hur ett ursprungligen fattigt och även ojämnt land genom målmedvetet arbete blivit ett modelland för jämställdhet och, till stor del tack vare det, ett av de mest utvecklade samhällena. Vice ordföranden för Finlands delegation Sebastian Tynkkynen höll ett anförande under generaldebatten i kategorin för unga parlamentariker. Han fäste uppmärksamhet vid våld mot kvinnor och den globala bristen på jämställdhet. Han konstaterade att hot och våld mot bland annat kvinnliga väljare är fruktansvärt på individnivå, men också på samhällsnivå, eftersom det begränsar kvinnors deltagande i politiken.

Utskottsmöten

IPU har fyra ständiga utskott som alla sammanträder under församlingarna. Tre av de ständiga utskotten har till uppgift att godkänna församlingens resolutioner. Dock kan högst två utskott godkänna en resolution vid samma församling.

Vid församlingen i Nusa Dua godkände två av IPU:s ständiga utskott en resolution inom sina ansvarsområden. IPU:s utskott för hållbar utveckling behandlade utnyttjandet av informations- och kommunikationsteknik inom utbildningssektorn, också under pandemin. Heli Järvinen var rapportör för resolutionen. Resolutionen lyfte fram att eleverna och skolorna behöver tillräckligt med datorer, fungerande internetuppkoppling och annan utrustning som möjliggör användning av informations- och kommunikationsteknik. Huvudbudskapet i resolutionen gällde emellertid lärarnas kompetens och tillräckliga resurser. Resolutionen slog också fast att även om distansundervisning på vissa ställen kan vara till stor nytta, kommer den aldrig att ersätta närundervisning fullt ut. Resolutionen lyfte också fram flera frågor som är viktiga ur Finlands synvinkel, och delegationen fick rikligt med positiv synlighet i utbildningsfrågor.

IPU:s ständiga utskott för fred och internationell säkerhet antog en resolution om att söka nya angreppssätt i fredsprocesserna i syfte att uppnå en hållbar fred. Ledamot Sari Tanus deltog i utskottets arbete.

Utskottet för demokrati och mänskliga rättigheter höll en förberedande debatt under församlingen med avseende på en resolution om internationell migration och människosmuggling. Delegationens vice ordförande Sebastian Tynkkynen deltog i utskottets arbete.

I FN-utskottet diskuterades FN:s stöd för nationell utveckling och värdlandet Indonesien togs upp som ett exempel. Utskottet diskuterade också FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling, som följer måluppfyllelsen i fråga om FN:s mål för hållbar utveckling. I samband med FN:s politiska forum avser IPU att anordna ett parlamentariskt forum i denna fråga.

Vid församlingen i Kigali behandlade IPU:s tredje ständiga utskott för mänskliga rättigheter och demokrati en resolution som församlingen antog med konsensus. Resolutionen handlade om parlamentariskt stöd till länder med omfattande internationell migration och om att sätta stopp för människosmuggling och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Från Finlands delegation deltog Merja Kyllönen i utskottets arbete.

Första ständiga utskottet för fred och internationell säkerhet höll paneldiskussioner om krig och klimatförändringar och om effekterna av krig och våldsdåd på civilbefolkningen. Utskottet höll också en expertutfrågning om vilket slags nytt hot cyberattacker och cyberbrottslighet utgör mot den globala säkerheten. Utfrågningen och den efterföljande diskussionen gav underlag för ett resolutionsutkast. Från Finlands delegation deltog Sebastian Tynkkynen i utskottets arbete.

Andra ständiga utskottet för hållbar utveckling diskuterade skogarna som kolsänkor, vilket gav faktaunderlag till resolutionsarbetet. Utskottet diskuterade också förberedelserna inför det parlamentariska mötet vid klimatområdet COP27. Från Finlands delegation deltog Tarja Filatov i utskottets arbete.

FN-utskottet höll en paneldiskussion om FN:s svar på den växande hungersnöden. Utskottet diskuterade också FN:s fältarbete för att stödja det nationella utvecklingsarbetet i Rwanda. Sari Tanus deltog i utskottets arbete.

Utöver de ständiga utskotten höll församlingen ett stort antal arbetsgruppsmöten och möten för geopolitiska grupper, såsom 12-plus-gruppens möten, där också Finland deltog aktivt i arbetet med att bestämma gruppens målsättningar. Ordföranden och vice ordföranden för Finlands IPU-grupp deltog i dessa landsgruppsmöten.

Bilaterala möten

Finlands delegation hade två bilaterala möten under församlingen: med delegationerna från Storbritannien och Nepal.

Den brittiska delegationen hade bjudit in Finlands delegation till ett möte. I mötet deltog den brittiska delegationens ordförande Harriet Baldwin och medlemmarna Anna McMorrin, Chris Rennard och Richard Holden. Diskussionen gällde säkerhets- och energipolitik.

Finlands delegation fick också en inbjudan till ett bilateralt möte från Nepals delegation. Nepals delegation bestod av delegationens ordförande Surendra Kumar Karki, Bhairab Sunder Shrestha, Anita Devakota, Uma Shankar Argariya samt generalsekreteraren för Nepals parlament Bharat Raj Gautam. De nepalesiska ledamöterna tackade Finland för utbildningsstödet. De framhöll att Nepal uttryckligen behöver modern utbildning. Delegationsordförande Heli Järvinen underströk särskilt betydelsen av utbildningskompetens och lärarnas yrkesskicklighet.

Ledamöterna i de nordiska delegationerna träffade Ukrainas delegation under IPU-församlingen i Kigali. Medlemmarna i den ukrainska delegationen berättade om den senaste tidens krigshändelser och mål för krigshandlingar. De talade också om vilken typ av materiellt bistånd som behövs mest.

De nordiska delegationerna mötte även alla den ungerska delegationen. I den ungerska delegationen deltog en parlamentariker från regeringspartiet Fidesz och en parlamentariker från oppositionspartiet Demokratiska koalitionen. De nordiska parlamentarikerna var intresserade av att höra hur ratificeringen av Finlands och Sveriges Natoansökningar framskrider i Ungern. Det fanns tydliga skillnader mellan regeringspartierna och oppositionspartierna i fråga om ratificeringen.

Cremer-Passy-priset

Vid församlingen i Kigali utdelades det första *Cremer–Passy-priset*. Priset är namngivet efter IPU:s grundare. Priset delas ut till en parlamentariker eller en grupp parlamentarikere för särskilda bidrag för att främja organisationens värderingar. Priset delades mellan Ukraina och Mexiko. Cynthia Lopez från Mexiko fick priset för sitt arbete för att öka de ungas representation. Det ukrainska parlamentet, under ledning av sin talman Ruslan Stefantjuk, belönades för sitt engagemang för parlamentariskt arbete under pågående krig.

2.2 Styrande rådets möte

IPU:s styrande råd handlägger organisationens administrativa frågor, såsom ekonomiska frågor och medlemsfrågor, men också rapporter från IPU:s olika organ samt rapporter från organisationens president och generalsekreterare. Vid sitt möte konstaterade styrande rådet att IPU:s ekonomiska ställning är god och stabil. Fram till 2022 har organisationens budget hållits under 2007 års nivå. Under de senaste tio åren har betydande budgetnedskärningar gjorts, men nu anser IPU:s styrande råd och underutskottet för finansfrågor att det är viktigt att finansieringen av organisationen före 2026 återställs till nivån på medlemsavgiften 2010. Avsikten är att organisationen ska kunna svara på den höjda prisnivån och på uppgifterna enligt den nuvarande strategin. Det är meningen att organisationens totala budget 2023–2026 ska höjas med i genomsnitt 3 procent per år. Finlands medlemsavgift är 63 600 schweiziska franc 2022 och 67 500 schweiziska franc 2023.

Vid det styrande rådets möte under församlingen i Kigali upplevdes också en situation som avviker något från det normala. Det skedde när ledamöter valdes in i IPU:s organ. Den ryska delegationen hade föreslagit Maria Butina, ledamot i duman, som representant för den eurasiska landsgruppen i en expertgrupp på hög nivå i kampen mot terrorism och våldsam extremism. Vanligtvis godkänns landsgruppernas framställningar vid församlingens styrande råds session utan debatt. Den här gången var situationen dock en annan. År 2018 dömdes Butina i Förenta staterna som agent för främmande makt bland annat för försök att främja ryska intressen i samband med presidentvalet i Förenta staterna 2016. Efter att ha avtjänat sitt fängelsestraff i Förenta staterna utvisades Butina till Ryssland, där hon blev invald i duman 2021. Vid det styrande rådets möte tog den brittiska delegationen upp Butinas kandidatur i två ordningsfrågor. Delegationen frågade hur IPU:s president anser att valet av en person som dömts som agent för främmande makt i Förenta staterna till en arbetsgrupp mot terrorism och våldsam extremism rimmar med organisationens mål att Förenta staterna åter ska bli medlem i IPU. En annan fråga som ställdes var hur IPU kan garantera alla ledamöters säkerhet när en person som dömts för att ha riggat så kallade honungsfällor tillåts delta i mötena. Frågorna väckte både besvärade och roade reaktioner på talmanspodiet. Beslutet sköts upp till nästa församling utan några invändningar. Medlemmarna i den ryska delegationen var inte närvarande när ärendet behandlades.

Sidoevenemang

Under IPU-församlingen ordnade 12-plus-gruppen ett sidoevenemang om hbtqi+-rättigheter. Vid evenemanget presenterades en handbok för parlamentarikere om hbtqi+-rättigheter och inkludering, som FN:s utvecklingsprogram publicerat på nytt i år. Bland paneldeltagarna fanns bland annat afrikanska parlamentarikere och företrädare för frivilligorganisationer samt Nya Zeelands jämställdhetsambassadör Louisa Wall, som deltog på distans. Vice ordföranden för inlands IPU-grupp Sebastian Tynkkynen höll ett avslutande anförande.

2.3 Nordiska IPU-möten

Ansvar för att samordna IPU:s nordiska samarbete övergick från Finland till Island vid ingången av 2022. Island ordnade under året två nordiska IPU-möten, ett före varje IPU-församling. Mötena fungerade som förberedelse inför IPU:s församlingar och var viktiga för informationsutbytet och samarbetet mellan de

nordiska IPU-delegationerna. Ordföranden för Finlands delegation Heli Järvinen och vice ordföranden Sebastian Tynkkynen deltog i mötena i Grindavik den 8 mars 2022 och Reykjavik den 22 september 2022.

2.4 Storbritanniens IPU-delegation besökte Helsingfors

Storbritanniens IPU-delegation besökte Finland den 26–28 september. Gruppen består av fyra ledamöter från underhuset och en från överhuset. Delegationen leddes av Karen Bradley från konservativa partiet. Det var fråga om ett besök mellan två IPU-grupper. Besöket fokuserade tematiskt på utrikes- och säkerhetspolitik. Delegationen träffade riksdagsledamöter från ledningen för Finlands IPU-grupp, riksdagens utrikesutskott och försvarsutskott samt Storbritanniens vänskapsgrupp. Under besöket presenterades Finlands försvarsmakt, landets försvarspolitik och begreppet övergripande säkerhet för delegationen. Delegationen träffade också flera forskare vid Utrikespolitiska institutet. Temat för mötet var Finlands utrikes- och säkerhetspolitik samt Nordeuropa inom Rysslands utrikes- och säkerhetspolitik. Vid mötet diskuterades i stor utsträckning Finlands och Sveriges anslutning till Nato och de förändringar som medlemskapet medför i Östersjöregionen och den arktiska regionen.

Delegationen träffade också riksdagens biträdande justitieombudsman och tjänstemän vid Människorättscentret. Vid mötet diskuterades institutionella skillnader och likheter mellan Finland och Storbritannien samt aktuella frågor inom institutionerna. Under besöket bekantade man sig också med finländska företag och försörjningsberedskapen.

2.5 Studiebesök i Genève

Ordföranden och vice ordföranden för Finlands IPU-delegation ingick i den nordiska delegation som gjorde ett studiebesök till IPU i Genève. Delegationerna deltog i möten bland annat i WHO och i IPU:s högkvarter. Dessutom gav de nordiska ambassadörerna en översikt över aktuella FN-frågor. Under besöket fördjupade IPU-delegationernas ledning sina insikter i aktuella IPU- och FN-frågor samt pandemins konsekvenser ur WHO:s synvinkel.

3 Finlands delegation i Arktiska parlamentarikerkonferensen

Parlamentarikerna i de arktiska länderna inledde ett samarbete 1993. Samarbetet har sedan dess fortsatt i form av regelbundna möten och genom Arktiska parlamentarikerkonferensen, som i regel ordnas vartannat år. Syftet med verksamheten har redan från början varit att stärka samarbetet mellan de arktiska länderna parlament och parlamentariker samt stärka den ömsesidiga informationsgången om arktiska frågor.

I Arktiska parlamentarikerkonferensen deltar normalt riksdagsledamöter från Finland, Sverige, Norge, Island, Danmark, Ryssland, Förenta staterna och Kanada samt från Europaparlamentet. Dessutom är organisationer som företräder ursprungsfolken ständiga deltagare i parlamentarikerkonferensen. Verksamheten kan också inkludera representanter för Arktiska rådets observatörländer.

Till följd av Rysslands angrepp på Ukraina har Ryssland sedan februari 2022 inte längre inbjudits att delta i samarbetet mellan parlamentariker från de arktiska länderna. Ryssland har dock inte avstängts från samarbetet, och landet har inte heller själv av sagt sig samarbetet – det har bara varit fruset. När Ryssland våren 2022 fick besked om att landet har uteslutits från de arktiska delegationernas möten protesterade Ryssland först energiskt, men har sedan dess inte återkommit till frågan.

Riksdagens talmanskonferens tillsätter Finlands delegation på sex personer till Arktiska parlamentarikerkonferensen för en valperiod åt gången. Under den innevarande valperioden är delegationens ordförande Mikko Kärnä (cent) och vice ordförande Satu Hassi (gröna). Övriga medlemmar är Eeva-Johanna Eloranta (sdp), Minna Reijonen (saf), Niina Malm (sdp) och Mari-Leena Talvitie (saml).

Utöver uppgiften som ordförande för delegationen för Arktis är Mikko Kärnä Finlands representant i ständiga kommittén med tio medlemmar (eng. *Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic region, SCPAR*), som styr Arktiska parlamentarikerkonferensens arbete.

3.1 Arktiska parlamentarikerkonferensens toppmöte för arktiska delegationer

De arktiska delegationerna från parlamenten i Finland, Norge, Danmark, Island och Kanada samlades till Arktiska parlamentarikerkonferensens toppmöte i Nuuk på Grönland den 11–13 september 2022 (*Arctic Parliamentarian Summit: Nordic and North American Collaboration*). Från Finland deltog Mikko Kärnä, som är ordförande för Finlands arktiska delegation, delegationens vice ordförande Satu Hassi, medlemmarna Niina Malm och Mari-Leena Talvitie, samt delegationens sekreterare Sari Wessman. Enligt ett principbeslut av Arktiska parlamentarikerkonferensens ständiga kommitté tidigare under våren 2022 kallades inte Ryssland till toppmötet. Den svenska och den amerikanska delegationen deltog inte i toppmötet i Nuuk på grund av de nationella valen i båda länderna.

Programmet för toppmötet var uppbyggt kring tre huvudteman: 1) klimatförändringen, 2) invånarna i de arktiska områdena och 3) ekonomiska frågor i Arktis. Alla paneldiskussioner och inlägg behandlade ovan nämnda teman på ett mångsidigt sätt utifrån inledande anföranden av talare från de arktiska områdena.

I egenskap av ordförande för Finlands delegation deltog Mikko Kärnä i paneldebatten om demokratin i Arktis. Han var också ordförande i en paneldebatt om den ekonomiska hållbarheten i Arktis.

Grönlands Aaja Chemnitz Larsen, som är ledamot i det danska Folketinget och ordförande för Arktiska parlamentarikerkonferensen, underströk i sina anföranden under toppmötet att alla aktörers insatser behövs för att motverka den allt snabbare klimatförändringen. Hon menar att de arktiska parlamentarikerna har till uppgift att dels bevaka hur regeringarna i respektive länder hanterar klimatförändringen, de arktiska folken och ekonomin, dels ge egna rekommendationer och lyfta fram dessa teman i nationella och internationella sammanhang. För att hitta nya lösningar krävs enligt Chemnitz Larsen framför allt samarbete. Säkerhetspolitiken står inte på de arktiska parlamentarikernas agenda och därför fördes ingen formell debatt om detta under toppmötet. Avslutningsvis sammanfattade ordförande Chemnitz Larsen behållningen av toppmötet utifrån de viktigaste temana. Detta slutdokument är ett uttryck för politisk vilja och innehåller inga ekonomiska förpliktelser för de arktiska länderna.

I dokumentet betonas

- urfolkens rättigheter och vikten av att stödja den arktiska befolkningens kultur, språk och psykiska hälsa,
- arbetet för att främja utsläppsminskningar och användning av förnybar energi,
- utvecklingen av en hållbar ekonomi i Arktis,
- stödet för entreprenörskap bland unga och möjligheterna till utbildning och arbete samt
- effektivare användning av de metoder som digitaliseringen möjliggör inom hälso- och sjukvården och utbildningen.

Arktiska parlamentarikerkonferensens nästa gemensamma toppmöte hålls enligt gällande planer i Sverige 2024.

3.2 Sammanträden i Arktiska parlamentarikerkonferensens ständiga kommitté (SCPAP)

Arktiska parlamentarikerkonferensens ständiga kommitté (*Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic region, SCPAR*) sammanträdde två gånger under 2022. Mötena hölls på distans via Zoom och ordförande var Aaja Chemnitz Larsen, som är ledamot av det danska Folketinget och ordförande för Arktiska parlamentarikerkonferensen. Från Finland deltog den arktiska delegationens ordförande Mikko Kärnä i

båda mötena. Ständiga kommittén höll kontakten mellan de ordinarie mötena och drog upp riktlinjer också via e-post.

Årets första distansmöte hölls den 12 februari 2022. Där presenterades ständiga kommitténs nya medlemmar från Kanada, Ryssland och Norge. Under mötet diskuterades också medlemsländernas aktuella arktiska frågor. Mikko Kärnä berättade bland annat om Finlands strategi för den arktiska politiken och om arbetet i sannings- och försoningskommissionen för samer. Det konstaterades att de arktiska frågorna har fått större betydelse i Finlands utrikes- och inrikespolitik.

Samarbetet mellan parlamentarikerna i den arktiska regionen och bland annat Arktiska ekonomiska rådet har börjat fördjupas. Ett konkret exempel på detta är parternas gemensamma samförståndsavtal (*Memorandum of Understanding*). Man planerar också möten med Europeiska investeringsbanken och andra internationella finansinstitut. Dessutom startar Arktiska parlamentarikerkonferensen ett projekt för att främja de ungas psykiska hälsa. Sverige, Norge och Danmark har bidragit med förslag till utformningen av projektet.

Det andra mötet i ständiga kommittén hölls den 12 maj 2022. Agendan dominerades av Rysslands angrepp på Ukraina och huvudmålet var att diskutera nuläget och de framtida riktlinjerna för samarbetet mellan parlamentarikerna i Arktis. Den 8 mars 2022, kort efter att kriget i Ukraina hade inletts, sändes ett uttalande till Ryssland. I uttalandet, som hade godkänts av Arktiska parlamentarikerkonferensens ständiga kommitté, fördömdes Rysslands åtgärder i Ukraina. Samtidigt informerades Ryssland om att det arktiska parlamentariska samarbetet i dess tidigare form ligger på is tills vidare. Ryssland motsatte sig uttalandet och ansåg att det inte var förenligt med reglerna för parlamentariskt samarbete. Vid mötet kom man också överens om att det sammanträde som ursprungligen planerades som ett traditionellt toppmöte med Arktiska parlamentarikerkonferensen i Nuuk på Grönland på hösten 2022 kommer att ordnas utan Ryssland under det nya namnet *Arctic Parliamentarian Summit: Nordic and North American Collaboration*. Samtidigt beslutades det att Ryssland underrättas skriftligen om att samarbetet mellan parlamentarikerna i de arktiska länderna tills vidare kommer att bedrivas utan Ryssland. Landet skulle bara informeras om detta, utan några förhandlingar. Efter mötet skickade det danska parlamentet en skrivelse om det till Ryssland, som inte reagerade.

Under mötet höll Mikko Kärnä ett anförande där han lyfte fram att Östersjöområdet är viktigt för Finlands transporter, bland annat med tanke på försörjningsberedskapen, samt att det är viktigt att utveckla järnvägsförbindelserna till Sverige och Norge. Han påminde också om att vi måste bereda oss på att Ryssland eventuellt utsätter oss för påtryckningar genom att styra flyktingströmmar till Finlands östra gräns.

Finlands och Sveriges aktuella förfaranden för ansökan om medlemskap i Nato och olika säkerhetspolitiska teman togs upp i flera anföranden.

3.3 Sammanträden i Finlands delegation för arktiska frågor

Finlands delegation för arktiska frågor sammanträdde tre gånger under året. Utöver detta ordnades ett gemensamt möte med Finlands Östersjödelegation, som ingår i vår delegation vid den parlamentariska Östersjökonferensen.

Gemensamt möte mellan delegationen för arktiska frågor och delegationen i den parlamentariska Östersjökonferensen

I samarbete mellan delegationen för arktiska frågor och Östersjödelegationen hölls den 26 april 2022 ett möte i syfte att höra synpunkter och analyser av utrikesministeriets tre regionala ambassadörer, det vill säga den arktiska ambassadören, ambassadören för Östersjösamarbetet och Barentsambassadören.

Temat var hur Rysslands angrepp på Ukraina påverkar den regionala verksamheten och projekten i Finlands närområden. Ambassadörerna Petteri Vuorimäki (Arktis), Helena Tuuri (Östersjön) och Jari Vilén (Barents) berättade att Finlands linje är att man för närvarande inte samarbetar med Ryssland, men trots detta vill man inte helt riva de befintliga strukturerna för regionalt samarbete.

Sammanträden i Finlands delegation för arktiska frågor

De tre möten som delegationen höll i egen regi inföll under hösten 2022. Delegationen höll sitt första möte den 1 september 2022 under ledning av ordförande Mikko Kärnä. Vid mötet behandlades programmet och de praktiska arrangemangen för Arktiska parlamentarikerkonferensen i Nuuk senare i september. Dessutom diskuterades evenemang under den kommande hösten och gäster som ska bjudas in till delegationsmötena.

Det andra delegationsmötet hölls den 21 oktober 2022 under ledning av Satu Hassi. Mötet gästades av försvarsminister Antti Kaikkonen. Med ministern diskuterades den arktiska säkerhetspolitiken i det rådande världspolitiska läget. Mötesdeltagarna konstaterade att de pågående Natomedlemskapsprojekten i Finland och Sverige i allt högre grad får blickarna att vändas norrut. Ryssland har ökat sin aktivitet i norr. Trots de ökande spänningarna har läget inte tillspetsats i förhållande till Finland. Andra internationella aktörer så som Kina har också stärkt sin roll i Arktis.

Delegationens tredje möte hölls den 8 december 2022 under ledning av Mari-Leena Talvitie. Arbetsgruppen för Arktis vid Statsrådets kansli presenterade under ledning av statssekreterare Henrik Haapajarvi Finlands aktuella teman och framtidsplaner för den arktiska politiken. Den arktiska regionen har på senare tid blivit ett allt hetare samtalsämne både inom förvaltningen och på politisk nivå. Statsrådets kansli beställde en bakgrundsutredning om den arktiska politiken av en utomstående aktör i oktober 2022. Utredningen kommer att användas som stöd för tjänsteberedningen inför nästa regeringsperiod. Vid mötet diskuterades om den strategi som godkändes 2021 för Finlands arktiska politik bör uppdateras under den kommande regeringsperioden. Deltagarna var eniga om att särskilt frågor som rör infrastruktur, logistik, energi, industri och ekonomi bör beaktas och analyseras på nytt i samband med att man nu försöker lösgöra sig från Rysslandberoendet inom olika sektorer. Dessutom konstaterades det att försörjningsberedskapen är ett centralt tema när man dryftar samarbetet i Arktis. Det konstaterades också att försörjningsberedskapsavtalet mellan Finland, Sverige och Norge har tillämpats i flera år, men att det behövs en ny diskussion och nya riktlinjer kring det. När det gäller sannings- och försoningskommissionen för samer konstaterades det att kommissionen fortsätter med sitt arbete, trots uppsägningar och andra svårigheter under den senaste tiden.

3.4 Den finländska delegationen för arktiska frågor

Samtliga finländska medlemmar i Arktiska parlamentarikerkonferensen deltar som observatörer i delegationen för arktiska frågor, vars arbete samordnas av statsrådets kansli. Delegationen består av företrädare för statsförvaltningen och de viktigaste intressentgrupperna. Under året sammanträdde delegationen några gånger. Medlemmarna i delegationen för arktiska frågor deltog aktivt i delegationens möten, antingen på distans eller på plats.

3.5 Parlamentariskt samarbete om antarktiska frågor

Det parlamentariska samarbetet om antarktiska frågor har tidigare upprätthållits genom konferensen *Antarctic Parliamentary Assembly*, som samordnas av Storbritannien. Avsikten är att ge riksdagsledamöter som kommer från olika länder och som är intresserade av Antarktis en möjlighet att diskutera polarfrågor och samtidigt höra andra politikerns synpunkter på hur samarbetet kan utvecklas. Verksamheten har inte ingått i de officiella strukturerna i Antarktisfördraget (*Antarctic Treaty*), och återspeglar inte heller i

övrigt det samarbete som länderna bedriver i anslutning till fördraget. *Antarctic Parliamentary Assembly* hölls inte 2022.

3.6 Andra händelser

Medlemmarna i Finlands delegation för arktiska frågor bjuds regelbundet in till nationella och internationella evenemang för att diskutera arktiska teman. Mikko Kärrä, som är ordförande för delegationen, deltog bland annat i evenemanget *Arctic Circle* i Reykjavik i oktober 2022. Evenemanget sammanför årligen ett flertal av de viktigaste aktörerna i de arktiska områdena i Europa och Nordamerika.

4 Finlands delegation i parlamentariska partnerskapsmötet Asien-Europa (ASEP)

Parlamentariska partnerskapsmötet Asien-Europa (ASEP), sammanträdde inte år 2022. Rysslands angrepp på Ukraina i februari 2022 påverkade samarbetsrelationerna mellan Europa och Asien och medförde nya spänningar, eftersom en del asiatiska länder inte fördömde Rysslands agerande. Spänningarna återspeglades bland annat i att inga gemensamma möten mellan Europa och Asien ordnades inom ramen för ASEP 2022. Eftersom verksamheten i Finlands delegation i ASEP är kopplad till de internationella ASEP-mötena, sammanträdde inte heller Finlands delegation under året.

5 Finlands delegation i den parlamentariska Östersjökonferensen (*Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC*)

Det parlamentariska Östersjösamarbetet har sina rötter i Finland. År 1991 ordnade riksdagens dåvarande talman Kalevi Sorsa den första parlamentariska Östersjökonferensen. Avsikten var att få igång det nya regionala samarbetet omedelbart efter det kalla kriget. Detta regionala samarbete för miljön och människorna har utvecklats i 31 års tid, men drabbades hårt då Ryssland inledde sitt anfallskrig mot Ukraina. Det parlamentariska Östersjösamarbetet försöker nu hitta nya strukturer under dessa förändrade geopolitiska förhållanden.

I den förändrade situationen har emellertid organisationens interna diskussionskultur samtidigt blivit ännu öppnare och enhetligare än tidigare. Huvudteman i debatten är tryggheten av den regionala säkerheten, demokratin, de mänskliga rättigheterna och yttrandefriheten. Ett annat viktigt tema är att uppnå en bättre miljöstatus och i synnerhet att sanera havsbotten, där det under världskrigen dumpades ammunition, vapen och farliga vapenkemikalier.

Arbetet i Finlands delegation omfattar deltagande i den ordinarie sessionen vid den parlamentariska Östersjökonferensen (*Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC*), möten i ständiga kommittén och arbetsgruppen för klimatförändring och biologisk mångfald, samt egna nationella möten i Finlands delegation. Den parlamentariska Östersjökonferensen bedriver ett nära samarbete i växelverkan med regeringarna i de länder som finns i regionen, andra regionala organisationer, forskningsinstitut, icke-statliga organisationer och andra centrala intressentgrupper.

Mai Kivelä var under året Finlands medlem i BSPC:s arbetsgrupp för klimatförändring och biologisk mångfald, medan Joonas Könttä var hennes ersättare. Saara-Sofia Sirén avrapporterade om arbetet i Kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (Helcom) och om eutrofieringsläget i Östersjön.

5.1 Den parlamentariska Östersjökonferensens (*Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC*) session

Östersjöparlamentariker, representanter för regionens regeringar och intressenter sammanstrålade till den årliga sessionen, som denna sommar ordnades i Stockholm. Sessionen hölls undantagsvis redan den

12–14 juni utan de ryska medlemsparlamenten, närmare bestämt duman, federationsrådet och de lagstiftande organen i nordvästra Ryssland. Samtliga av dem hade redan tidigare uteslutits från samarbetet. Vid sessionen var ledamöterna eniga om att det regionala samarbetet i framtiden kommer att förbli lika starkt som demokratierna, respekten för de mänskliga rättigheterna och principen om hållbar utveckling är i regionen.

Sessionen var uppdelad i olika delar där man behandlade teman som prioriterades under det svenska ordförandeskapet, nämligen regionalt samarbete, demokrati och yttrandefrihet, begränsning av och anpassning till klimatförändringens negativa konsekvenser samt bevarande av den biologiska mångfalden. Den sista delen handlade om de demografiska utmaningarna i regionen, särskilt mot ljust av kriget i Ukraina. Sessionen avslutades med en allmän debatt och rapportörernas redogörelser, vilket omfattade rapporter om arbetet i Helcom och läget inom den integrerade havspolitik. I slutet av sessionen antog BSPC enhälligt en resolution med en lång rad uppmaningar till regeringarna i Östersjöländerna.

Ordförandeskapet övergick från Sveriges riksdag till det tyska parlamentet, Bundestag, och parlamentarikern Johannes Schraps valdes till ny ordförande. I sitt första tal betonade Johannes Schraps att Bundestag har ordförandeskapet under en exceptionell tid nu när den långa coronaviruspandemin är över, Rysslands anfallskrig mot Ukraina pågår och de demokratiska värdena är hotade. Prioriterade områden under den tyska förbundsdagens ordförandeskap i BSPC 2022–2023 är att ytterligare intensifiera samarbetet med Östersjöstaternas råd (CBSS) för att stärka det demokratiska systemet och de demokratiska institutionerna inför nya utmaningar så som pandemier, cyberattacker, kampanjer med falska nyheter och konspirations-teorier. I likhet med tidigare år uppskattar BSPC en fortsatt intensiv dialog med de unga, bland annat inom ramen för parlamentariska ungdomsforumet för Östersjöregionen (*Baltic Sea Parliamentary Youth Forum*).

5.2 Sammanträden i den parlamentariska Östersjökonferensens ständiga kommitté

Den parlamentariska Östersjökonferensens ständiga kommitté hade tre ordinarie sammanträden under året. Det planerade mötet i februari ställdes in på grund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Den parlamentariska Östersjökonferensens ordförande Pyry Niemi från Sverige och vice ordföranden Johannes Schraps från Tyskland fastställde i en resolution att grunden för det parlamentariska samarbetet kring Östersjön föll bort då det ryska parlamentet bad president Vladimir Putin erkänna de så kallade folkrepublikerna Donetsk och Luhansk. Östersjösamarbetet bygger på respekt för internationell rätt och mänskliga rättigheter, fred och demokrati. Den parlamentariska Östersjökonferensen har ända sedan den första konferensen för 31 år sedan respekterat dessa principer Niemi och Schraps ansåg att Ryska federationen genom sitt angrepp på Ukraina hade fullständigt nonchalerat alla dessa principer. Ordföranden för Finlands delegation Sakari Puisto reagerade också på situationen och ställde sig bakom presidietts riktlinje, eftersom Rysslands åtgärder, även om de riktas direkt mot Ukraina, också är ett angrepp mot hela säkerhetsordningen i Europa. Puisto konstaterade att angreppet utgjorde en grov kränkning av folkrätten och att Finland stöder Ukrainas självständighet, suveränitet, självbestämmanderätt och territoriella integritet samt att vårt land som medlem av Europeiska unionen reagerar på Rysslands agerande. Enligt Puisto utreder Finland också sina möjligheter att stärka stödet till Ukraina.

Ständiga kommittén sammanträdde i Warszawa i april. Där visade Östersjöparlamentarikerna återigen sin solidaritet med Ukraina. Ständiga kommittén fördömde enhälligt Rysslands aggressiva och brutala anfallskrig mot Ukraina. I Warszawa beslutades det också att arbetsordningen ska uppdateras så att om ett medlemsparlament bryter mot folkrätten, kan det berörda parlamentet utestängas från Östersjösamarbetet. Parlamentarikerna efterlyste enighet och solidaritet bland västländerna och betonade att det parlamentariska Östersjösamarbetet förutsätter att medlemsparlamenten respekterar fred, demokrati och mänskliga rättigheter.

Ordföranden för Finlands delegation Sakari Puisto redogjorde vid mötet för Finlands aktuella utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse och den pågående Natodebatten. Vid sidan om det ordinarie mötet träffade han i Warszawa också det polska parlamentets underhus Sejmen, ordföranden för Finlands

parlamentariska vängrupp Zofia Czernow samt Władysław Teofil Bartoszewski, ledamot i det polska parlamentets utrikesutskott. De diskuterade det aktuella utrikes- och säkerhetspolitiska läget i Östersjöområdet, de ukrainska flyktingarnas ställning i Polen och möjligheten till tätare kontakter mellan Finland och Polen också på parlamentarisk nivå.

Vid ständiga kommitténs möte i Berlin i november diskuterade parlamentarikerna möjligheterna att rensa Östersjöns botten från odetonerad ammunition och kemiska vapen från världskrigen. Östersjöparlamentarikerna har länge önskat att regionens regeringar tar itu med rensningen av de gamla dumpningarna. Parlamentarikerna har också föreslagit att det ska inrättas en särskild fond för detta ändamål. Den tyska förbundsdagen har lyft fram saneringen av havsbotten som ett prioriterat område under sitt ordförandeskap. Vid mötet hördes sakkunniga och samarbetsorganisationer inom sjöfarten. Övriga teman på mötet var samarbete och miljöstatus i Östersjöregionen. Efter Rysslands angrepp på Ukraina har parlamentarikerna i Östersjöländerna ytterligare försökt intensifiera sin dialog och sitt omfattande samarbete bland annat kring miljöfrågor, demokrati och yttrandefrihet i regionen. Vid mötet i Berlin representerades Finland av Joonas Könttä, medlem av Finlands delegation i den parlamentariska Östersjökonferensen.

5.3 Arbetsgruppen för klimatförändringar och biologisk mångfald

Arbetsgruppen för klimatförändringar och biologisk mångfald har till uppgift att överväga metoder för att motverka klimatförändringens negativa effekter och bevara den biologiska mångfalden. Baserat på sina utfrågningar ska arbetsgruppen utarbeta en slutrapport med rekommendationer till regeringarna i regionen senast i augusti 2023.

Arbetsgruppen för klimatförändringar och biologisk mångfald sammanträdde i augusti i Schwerin i Tyskland. Där bekantade sig arbetsgruppens medlemmar med ekologi på landsbygden, torvmark, energilagring samt regionala projekt och bästa praxis i anslutning till dessa. Vidare diskuterade arbetsgruppens medlemmar bland annat med representanter för det parlamentariska ungdomsforumet för Östersjöregionen och tyska experter om klimatförändringar och biologisk mångfald. Arbetsgruppens medlemmar besökte också biogasanläggningen i Gut Grambow, skyddsområdet i biosfären kring Schaalsee och Elbe samt energilagringensanläggningen Wemag.

5.4 Sammanträden i Finlands delegation i den parlamentariska Östersjökonferensen

Finlands delegation i den parlamentariska Östersjökonferensen sammanträdde i februari. Vid mötet fick delegationen en rapport av Östersjöambassadör Helena Tuuri om EU:s Östersjöstrategi (EUBSRS) och arbetet i Östersjöstaternas råd (CBSS), som firar sitt 30-årsjubileum, samt om det framtida samarbetet med Ryssland. I anslutning till EU:s Östersjöstrategi berättade Helena Tuuri om det nya handlingsprogrammet och den nya finansieringsperioden, och att man försöker kombinera dessa två för att uppnå synergieffekter. Hon berättade också om EUBSRS årliga forum som detta år hölls i Villmanstrand.

Den svenska BSPC-delegationen besökte riksdagen den 15–16 maj. De träffade finländska Östersjöparlamentariker och dessutom ordnades ett miniseminarium om säkerheten och miljöns tillstånd i Östersjöregionen. Generalmajor (i.a.) Pekka Toveri informerade besökarna om säkerhetssituationen i Östersjöområdet i skuggan av kriget i Ukraina. Docent Arto Luukkanen gav en överblick över det ryska imperialistiska tänkesättet och dess "sista strid". Saara Bäck från miljöministeriet berättade om det gränsöverskridande samarbetet och dess framtidsscenarier i Östersjöregionen.

6 Finlands delegation i den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet

Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet samlas till plenum en gång per år. De ställningstaganden som behandlas i plenum bereds i fem utskott. Den parlamentariska församlingen inrättades en gång i tiden som komplement till samarbetet på regeringsnivå. I denna grupp ingår parlamentariker från

alla EU-länder, andra stater i Medelhavsområdet (Algeriet, Bosnien och Hercegovina, Egypten, Israel, Libanon, Marocko, Mauretanien, Syrien, Tunisien, Turkiet och Palestina) och Europaparlamentet. Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet har haft problem med förvaltningen, eftersom den saknar permanent sekretariat och verksamheten i stället har samordnats av det italienska parlamentet.

Ordförandeskapet i den parlamentariska församlingen roterar årligen mellan Europaparlamentet och en av medlemsstaterna i den parlamentariska församlingen. År 2022 var Marocko ordförandeland.

Finlands delegation består av tre medlemmar och tre ersättare. Sedan 2021 har Jussi Saramo varit ordförande för delegationen. Finlands delegation är företräd i tre olika utskott: politiska utskottet med Jussi Saramo (vänst), ekonomiska utskottet med Janne Heikkinen (saml) och kulturutskottet med Mari Rantanen (saf).

Den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet erbjuder finländska riksdagsledamöter möjligheten att föra en dialog med parlamentariker framför allt från södra Medelhavsområdet. Finland har många styrkor inom temaområden som är viktiga kring Medelhavet, såsom klimatförändringen, kvinnors rättigheter, de ungas delaktighet, utbildningsfrågor samt konfliktmedling och krishantering. Det är viktigt att främja samarbetet kring dessa teman. Kvinnoutskottet i den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet sammanträdde i Rom den 13 juli. I mötet deltog ingen från Finlands delegation. Den parlamentariska församlingen för unionen för Medelhavet sammanträdde inte under året.

7 De internationella samarbetsnätverken i riksdagen

Utöver de officiella internationella delegationerna har riksdagen sedan ingången av valperioden 2019 haft fyra frivilliga nätverk med riksdagsledamöter, där verksamheten omfattar uppföljning av internationella frågor och där riksdagsledamöterna tar ställning till aktuella internationella frågor. Nätverken har ingen direkt kontakt med någon internationell organisation och därför är deras verksamhet friare utformad.

7.1 Riksdagens nätverk för mänskliga rättigheter

Riksdagens nätverk för mänskliga rättigheter grundades 1991. Veronika Honkasalo (vänst) var nätverkets ordförande 2022. Elina Valtonen (saml) var vice ordförande och från och med oktober var ledamot Inka Hopsu (gröna) andra vice ordförande. I december gav nätverket en resolution om människorättsituationen och de dödsdömda demonstranterna i Iran. Dessutom ordnade nätverket den 16 december en diskussion kring temat östgränsen och de mänskliga rättigheterna. Under diskussionen hördes synpunkter från tjänstemän som deltagit i lagberedningen samt sakkunniga inom gränsforskning och mänskliga rättigheter.

Den 8 december träffade nätverket för mänskliga rättigheter ordföranden för afghansk-finska handelsföreningen– Ghulam Mohammad Ahmad samt forskaren Elmira Brooshan vid Geologiska forskningscentralen och chefen för resultatenheten för geofysiska lösningar Fredrik Karellin. De informerade nätverket om situationen för de personer som stannat kvar i Afghanistan och som har anknytning till Finland. Därefter diskuterades olika sätt att hjälpa dessa människor.

Situationen för de uiguriska minoriteterna i Kina lyftes fram upprepade gånger under året i nätverkets diskussioner och möten. Den 28 oktober träffade nätverket människorättsaktivisten Nury Turkel och diskuterade situationen för uigurerna och religionsfriheten i Kina med honom. Den 29 april träffade nätverket några av Uiguriska världskongressens företrädare som besökte Finland: ordföranden Dolkun Isan, vice ordföranden för arbetsutskottet Turgunjan Alawdun och ordföranden för kvinnokommittén Zumretay Arkin. Dessutom ordnade nätverket den 25 februari en öppen utfrågning om situationen för den uiguriska minoriteten i Kina. Nätverket för mänskliga rättigheter har också uttryckt oro över situationen för oppositionen

och dissidenterna i Ryssland och ordnade den 30 mars ytterligare en utfrågning om situationen för ryska forskare och högskolor sedan kriget i Ukraina började.

Under året har nätverket dessutom gett en resolution om barnens situation i Gaza. Vidare har nätverket uttryckt oro över afghaners inresa i syfte att underlätta tillståndsförfarandena. Nätverkets ordförande Veronika Honkasalo lämnade tillsammans med andra vice ordföranden Inka Hopsu ett skriftligt spörsmål om detta till inrikesministern.

7.2 Riksdagens fredsfrämjningsnätverk

Ordförande för fredsfrämjningsnätverket under 2022 var Erkki Tuomioja (sdp) och vice ordförande var Jouni Ovaska (cent). Vid nätverkets möte den 8 juni fick mötesdeltagarna en översikt över OSSE:s nuläge och framtidsutsikter. Översikten lämnades av Lauri Hirvonen, Laura Lindgren och Leena Saarikoski från utrikesministeriet.

Fredsfrämjningsnätverket träffade utrikesminister Pekka Haavisto den 9 juni. Vid mötet behandlades bland annat den senaste tidens händelser, som har påverkat fredsmedlingen i internationella sammanhang. Den internationella debatten har dominerats av betydande kriser, framför allt situationen i Afghanistan och kriget i Ukraina, vilket har lett till att de mer traditionella områdena har fått mindre uppmärksamhet. Under mötet fördes en debatt som tangerade erkännandet av talibanregimen i Afghanistan och eventuella konsekvenser av detta. Enligt uppgifter från utrikesministeriet fungerar FN:s biståndsprogram (UNDP) nästan som tidigare i landet. UNDP baseras på ett samarbete med regimen på distriktsnivå.

Fredsfrämjningsnätverket träffade den 18 oktober tjänstemän från konfliktlösningsorganisationen CMI och utrikesministeriet. Mötets tema var en aktuell översikt över fredsmedlingen. Utrikesministeriets understatssekreterare Kai Sauer behandlade i sitt öppningstal hur fredsmedlingen har blivit en integrerad del av Finlands utrikespolitik och aktuella läge. Enligt honom har Finland länge satsat på normativt arbete, det vill säga bidragit till att stärka fredsmedlingens ställning bland annat i FN:s och EU:s metodarsenal. Vid utrikesministeriet inrättades Centret för fredsmedling 2020. Sommaren 2022 utnämnde utrikesminister Haavisto dessutom riksdagsledamot Suldaan Said Ahmed till särskild representant för fredsmedling på Afrikas horn. Janne Taalas från stiftelsen CMI behandlade i sitt anförande CMI:s aktuella situation och sådana aktuella händelser i den internationella miljön som mer allmänt har påverkat fredsmedlingen. CMI har expanderat kraftigt under de senaste åren och efterfrågan på dess tjänster ökade särskilt under 2022. Diskussionen tangerade FN:s vänskapsgrupp för fredsmedling som initierades av Finland och Turkiet. Under diskussionen dryftades också det nordiska samarbetets status inom fredsmedling. Man konstaterade att länderna borde samordna sin verksamhet inom fredsmedling bättre.

7.3 Riksdagens globaliseringsgrupp

Riksdagens globaliseringsgrupp bildades 2003. Den arbetade vidare med frågor som den tidigare gruppen för global etik ansvarat för. Hussein al-Taei (sd) var ordförande för globaliseringsgruppen under året. Hanna Sarkkinen (vänst) fortsatte som gruppens vice ordförande tills hon blev medlem av statsrådet i juni. I september valdes Inka Hopsu (gröna) och Suldaan Said Ahmed (vänst) till nya vice ordförande. Riksdagens globaliseringsgrupp ordnar utfrågningar och diskussionsmöten där man behandlar världspolitiska frågor såsom handels- och utvecklingspolitik, klimatförändring, världsekonomi, olika religioner samt globala maktförhållanden. Globaliseringsgruppen kan också ta ställning till olika internationella frågor, men har ingen officiell ställning i riksdagen.

Under verksamhetsåret behandlades bland annat situationen i Myanmar efter statskuppen. Dessutom lämnades ett skriftligt spörsmål om detta till regeringen. Det skriftliga spörsmålet undertecknades av flertalet medlemmar i globaliseringsgruppen.

Den 24 maj ordnade globaliseringsgruppen dessutom ett diskussionsmöte om elbilsindustrins ansvar och framtidsutsikter. Föredragshållare var Sonja Finér, verksamhetsledare för Finnwatch rf, Tero Kallio,

verkställande direktör för Bilimportörerna och -industrin rf och Tanja Kallio, professor vid Aalto-universitetet. Moderator för evenemanget var Eila Parviainen, chefredaktör för tidningen Moottori.

30 september: Globaliseringsgruppen ordnade ett seminarium om Finland, EU och Afrika i ett föränderligt globalt läge (*Suomi, EU ja Afrikka muuttuvassa maailmantilanteessa*). Seminariet behandlade aktuella frågor som rörde relationerna mellan EU, Finland och Afrika. Huvudtalare var kommissionär Jutta Urpilainen, utrikesminister Pekka Haavisto och utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Skinnari.

28 november: Globaliseringsgruppen träffade Paul Stromberg, biträdande direktör för UNHCR:s regionala kontor för Nordafrika och Mellanöstern.

13 december: Globaliseringsgruppen hade ett lunchmöte med Utvecklingspolitiska kommissionen (UPK) för att diskutera förändringar i och framtiden för det nordiska utvecklingssamarbetet och den nordiska utvecklingspolitiken.

7.4 Det internationella nätverket för unga parlamentariker (*International Network for Young Members of Parliament*)

Det internationella nätverket för unga parlamentariker sammanträdde inte under 2022.

BILAGA: MEDLEMMAR I DELEGATIONERNA VALPERIODEN 2019–2023

Finlands delegation i Natos parlamentariska församling (NATO-PA)

Ordförande	Ilkka KANERVA (saml), fram till den 14 april 2022 Elina VALTONEN (saml), från och med den 5 maj 2022
Vice ordförande	Mikko SAVOLA (cent)
Övriga medlemmar	Mika KARI (sd) Tom PACKALÉN (saf) Inga ersättare.
Sekreterare	utskottsråd Heikki Savola www.nato-pa.int

Styrelsen för Finlands grupp i Interparlamentariska unionen (IPU)

Ordförande	Heli JÄRVINEN (gröna)
Vice ordförande	Sebastian TYNKKYNE (saf)
Övriga medlemmar	Anne KALMARI (cent) Merja KYLLÖNEN (vänst) Mats LÖFSTRÖM (sv) Kristiina SALONEN (sd) Sari TANUS (kd) Sofia VIKMAN (saml)
Ersättare	Markku EESTILÄ (saml) Tarja FILATOV (sd) Hanna HOLOPAINEN (gröna) Eeva KALLI (cent) Mai KIVELÄ (vänst) Ari KOPONEN (saf) Antero LAUKKANEN (kd) Mikko OLLIKAINEN (sv)
Sekreterare	sekr. för internationella ärenden Teemu Vuosio www.ipu.org

Finlands delegation i Arktiska parlamentarikerkonferensen

Ordförande	Mikko KÄRNÄ (cent)
Vice ordförande	Satu HASSI (gröna)

Övriga medlemmar Eeva-Johanna ELORANTA (sd)
Niina MALM (sd)
Minna REIJONEN (saf)
Mari-Leena TALVITIE (saml)

Inga ersättare.

Sekreterare Sari Wessman, sakkunnig i internationella relationer
www.arcticparl.org

Finlands delegation i den parlamentariska Östersjökonferensen

Ordförande Sakari PUISTO (saf)
Vice ordförande Riitta MÄKINEN (sd)

Övriga medlemmar Joonas KÖNTTÄ (cent)
Kai MYKKÄNEN (saml)
Paula WERNING (sd)

Ersättare Mai KIVELÄ (vänst)
Pirkka-Pekka PETELIUS (gröna)
Mari RANTANEN (saf)
Saara-Sofia SIRÉN (saml)
Ari TORNIAINEN (cent)

Sekreterare sekr. för internationella ärenden Mika Laaksonen
www.bspc.net

Finlands delegation i parlamentariska partnerskapsmötet Asien-Europa (ASEP)

Ordförande Sanni GRAHN-LAASONEN (saml)
Övriga medlemmar Jenna SIMULA (saf)
Erkki TUOMIOJA (sd)

Inga ersättare.

Sekreterare Sari Wessman, sakkunnig i internationella relationer

Finlands delegation i den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet

Ordförande Paavo ARHINMÄKI (vänst), –8.9.2021

Övriga medlemmar	Jussi SARAMO (vänst), 11.11.2021 – Janne HEIKKINEN (saml) Mari RANTANEN (saf)
Ersättare	Eveliina HEINÄLUOMA (sd) Heli JÄRVINEN (gröna) Jouni OVASKA (cent)
Sekreterare	Katriina Kuusinen, direktör för internationella avdelningen www.paufm.org